

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэмрэ и Правительствэрэ ягъэзет

Президентым изэҕукІэгъухэр

Мы аужырэ илъэс заулэм республикэ бюджетыр нахьыбэ зэрэхъугъэр, джырэ лъэхъан ар сомэ миллиард 13-м зэрэкІэхъагъэр Президентым кыыхигъэщыгъ. Ащ кыыхэкІыкІэ, бюджет организациехэм федеральнэ ыкІи республикэ ахьщэр зэрагъэзекІорэм, зэрагъэфедэрэм лъыплъэгъэныр, законыр зыукъохэрэм пшъэдэкІыжъ ягъэхъыгъэныр пшъэрылъ шъхьалэу кыгъэнэфагъ. Ащ фэгъэзэгъэ отделим Іофэу ышІэрэм, планэу зыфигъэуцужыхэрэм къақІэупчІагъ.

Анжела Пелепенкэм кызырэхигъэщыгъэмкІэ, 2010-рэ илъэсым кыкІоцІ экІэмкІи уплъэкІун 78-рэ зэхашагъ. Федеральнэ ахьщэр кызыфатІупщырэ организациеу Адыгеим итым ипчъагъэ 125-рэ мэхъу. Зэфэхьысыжъхэм кызырагъэлъэгъуагъэмкІэ, ахэм ащышхэм УФ-м изаконодательствэ аукъуагъэу, мылѳкур зымыщыкІагъэм пэуагъэхъагъэу кыхагъэщыгъ. УплъэкІун 45-мэ алъэныкъокІэ шыІэ хэукъоныгъэхэр дэгъэзыжыгъэнхэм пае правэухъумэкІо органхэм зафагъэзагъ, ахьщэри кызыэкІагъэкІожыгъ.

Федеральнэ ыкІи республикэ бюджетхэм къатІупщырэ ахьщэр зищыкІагъэм шІокІ имыІэу апэІугъэхъэгъэн, зипшъэрылъхэр тэрэзэу зымыгъэцэкІлэрэ организациехэм япашэхэм пшъэдэкІыжъ ягъэхъыгъэн зэрэфаер

Сурэтыр А. Гусевым тырихыгъ.

Адыгэ Республикэм и Президентэу ТхьакІушынэ Аслъан финанс-бюджет лъыплъэнымкІэ федеральнэ къулыкъум ичІыплэ ГъэІорышІаплэу АР-м щыІэм иотдел ипашэу Анжела Пелепенкэм тыгъасэ ІофшІэгъу зэІукІэгъу дырилагъ.

ТхьакІушынэ Аслъан зэІукІэгъум кІэух зэфэхьысыжъэу кыфИшІыгъ.

***

Мы мэфэ дэдэм АР-м и Президент псауныгъэр къэухъумэгъэным ифедеральнэ къэралыгъо учреждениеу «АР-м гигиенэмрэ эпидемиологиимрэ я Гупч» зыфилорэм иврач шъхьалэу Сергей Завгороднер ригъэблэгъагъ. Социальнэ мэхъанэ зиІэ структурэм илъэсэу икІыгъэм Іофэу

ышІагъэм изэфэхьысыжъхэм, анахъэу анаІэ зытырагъэтын фэелъэныкъохэм, гъэхъагъэхэм ыкІи щыкІагъэхэм бгъуитІур атегущылагъ.

ЫпшъэкІэ зигугъу къэтшІыгъэ Гупчэр учреждение шъхьалэмрэ ащ икІутэми 4-кІэ къэгъэлъэгъуагъ, экспертнэ организациеу щыт, нэбгырэ 375-мэ ІофшІагъ. ЩэфакІохэм яфитыныгъэхэр мыукъогъэнхэм, продукция зэфэшхъафхэм ясанитар-

нэ зытет уплъэкІугъэныр, цІыфым ипсауныгъэ зэпхыгъэ тыкъэзыуцухъэрэ дунаим: жьым, тызэшъорэ псым, чІыгум язытет алъэныкъокІэ шыІэ зэфэхьысыжъхэр мониторинг шІыгъэнхэр — пшъэрылъ шъхьалэу апашхъэ ит. 2010-рэ илъэсым ищылэ мазэ кыщегъэжъагъэу потребительхэм яупчІэжъэгъу гупчэ Іоф ышІэнэу ригъэжъагъ. ЩэфакІохэм яфитыныгъэхэр укъуагъэхэ мыхъуным епхыгъэ

Іофыгъохэм язэхэфын ар фэгъэзагъ. Илъэсым кыкІоцІ ащ нэбгырэ 1711-рэ къеоллагъ.

ГумэкІыгъо шъхьалэу врач шъхьалэм кыгъгъэнэфагъэхэм ащыщ отделим Адыгэ кыалэ щыІэм илабараторие зычІэтыщт унэ зэрищыкІагъэр.

А Іофыгъом изэшІохынкІэ ІэпыІэгъу кызырафэхъушхэр Президентым кыІуагъ.

***

Нэужым ТхьакІушынэ Аслъан гидрометеорологием ыкІи тыкъэзыуцухъэрэ чІыопсым изытет мониторинг шІыгъэнымкІэ Адыгэ республикэ гупчэм ипашэу Александр Митровым зэІукІэгъу дырилагъ. Ом изытет зыфэдэщтыр цІыфхэм алъызыгъэІэсырэ къулыкъум Іофэу ышІэрэр, мы аужырэ илъэсхэм иматериальнэ-техническэ зытет хэхъоныгъэу ышІыгъэхэр, щыкІагъэхэр Президентым зэригъэшІагъэх.

Непэрэ мафэхэм яхъулэу кыныгъоу зэуталэхэрэм А. Митровыр нахъ къащыуцугъ. Ахэм ащыщых иІофышІэхэм къахъырэ лэжъапкІлэр зэрэмакІлэр, чІыгу Іахъэу къаратыхэрэр зытыратхэнымкІэ гумэкІыгъохэр кызырэхъуцухэрэр, нэмыкІхэри. Ахэр дэгъэзыжыгъэнхэм пае республикэм ипашэ ІэпыІэгъу къафэхъунэу зыфигъэзагъ.

Республикэм кытефэрэр зэригъэцэкІэщтыр, гупчэм зыпкытэу Іоф ышІэным анаІэ зэрэтырагъэтыштыр Президентым джэуапэу кытыжыгъ.

ТХЪАРКЪОХЪО Адам.

Адыгэ Республикэм и Президентрэ иунагъо шыщхэмрэ 2010-рэ илъэсым щылэ мазэм и 1-м кыщыублагъэу тыгъэгъазэм и 31-м нэсырэ пІалъэм фэдэу къаІэкІэхъагъэм, мылѳкоу яІагъэм ыкІи мылѳку нэшанэ зиІэ япшъэрылъхэм яхъылІэгъэ къэбархэр

	2010-рэ илъэсым кыІэкІэхъэгъэ фэдэхъу декларацием кыщыгъэлъэгъуагъэхэр (сомэ ичъагъ)	Мыкощырэ мылѳкум иобъектхэу ыкІи транспорт амалхэу унэ фитныгъэм тетэу иІэхэр				Мыкощырэ мылѳкум иобъект лъэпкъхэу ыгъэфедэхэрэр		
		Мыкощырэ мылѳкум иобъект лъэпкъхэр	ЧІыпІэу ыубытырэр (квадратнэ метрэ ичъагъ)	ЗыдэщыІэ хэгъэгур	Транспорт амалхэр	Мыкощырэ мылѳкум иобъект лъэпкъхэр	ЧІыпІэу ыубытырэр (квадратнэ метрэ ичъагъ)	ЗыдэщыІэ хэгъэгур
ТхьакІушынэ Аслъан Кытэ ыкѳор	1 215 654,67	чІыгу Іахъ	3200	Урысыер	иІэп	иІэп	иІэп	иІэп
		чІыгу Іахъ	1042	Урысыер				
		зычІэсыхэрэ ун	382,8	Урысыер				
		зычІэсыхэрэ ун	726,8	Урысыер				
		садлэжыпІэ унэ цІыкІу	240	Урысыер				
		гараж товариществэм щыриІэ гаражыр	37,4	Урысыер				
ишъхъэгъус	295 579,49	квартирэр	61,2	Урысыер	иІэп	чІыгу Іахъ	42	Урысыер

Адыгэ Республикэм и Президент иунашъу

Адыгэ Республикэм ицфы псэуплэхэр зетегъэпсыхыгъээнхэмкIэ ыкIи санитарием ишапхъэхэм адиштэу шыгъээнхэмкIэ Iофтхьабзэхэм язэхэщэн ехылагъ

Адыгэ Республикэм ицфы псэуплэхэр зетегъэпсыхыгъээнхэм ыкIи санитарием ишапхъэхэм адиштэу шыгъээнхэм апае:

1. Мы кыкIэлъыкIохэрэр игъо афэлъэгъу-гъэнхэу:

1) чIыплэ зыгъэлорышIэжыным иорганхэм: а) 2011-рэ илъэсым мэлылфэгъум и 16-р шэмбэт шыхьаф мафэу агъэнэфэнэу;

б) шэмбэтым изыфэгъэхьазырын зэхэщэнэу;

в) 2011-рэ илъэсым мэлылфэгъум и 12-м кышцегъэжыгъэу и 30-м нэс Адыгэ Республикэм ицфы псэуплэхэр зетегъэпсыхыгъээнхэмкIэ ыкIи санитарием ишапхъэхэм адиштэу шыгъээнхэмкIэ Iофтхьабзэхэр зэхэщэнхэу;

2) Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ

иорганхэр, гъэцэкIэкIо хабзэм ифедеральнэ орг-анхэм ячIыплэ органхэр, мылькIоу зыфэгъэзагъэ-хэм емылтыгъыгъэу организациехэр шэмбэт шы-хьафым епхыгъэ Iофтхьабзэхэм ахэлъэжэнхэу.

2. Адыгэ Республикэм лъэпкIэ IофхэмкIэ, Iэ-кIыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адырIэ зэлхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жьугъэм иамалхэмкIэ и Комитет шэмбэт шыхьафыр зэр-рэкIорэм фэгъэхыгъэ тхыгъэхэр къэбар жьугъэм иамалхэм кыхаригъэутынэу.

Адыгэ Республикэм и Президентэу
ТХЪАКIУЩЫНЭ Аслъан

къ. Мыекъуапэ,
мэлылфэгъум и 11, 2011-рэ илъэс
N 52

АР-м ия 20-рэ илъэс ипэгъокI

Адыгеир дахэу къегъэлягъо

Адыгэ Республикэр илъэс 20 зэрэхъурэм фэгъэхьы-гъэу Москва телевизорымкIэ кыгъэлягъорэмэ тшIо-гъэшIэгъонэу тяплъы. Журналистэу Андрей Пан-кратовым «Моя планета» зыфилорэ къэтынэу зэхи-щагъэм тилъэпкъ ишэн-хабзэхэр, сэнауцыгъэ зыхэлъ-хэм ялэшагъэхэр IупкIэу кыщиIотагъэх.

Адыгэ хъулыфэгъэмэ ижырэ лъэхъаным кышчыулагъэу па-Iом мэхъанэу ратырэм Андрей Панкратовым пэшIорыгъэшъэу зышчыгъэгозагъ. Адыгэ Республи-кэм и Лъэпкъ музей иотдел ипа-щэу Сыджыхь Маринэрэ А. Пан-кратовымрэ лъэпкъ паIор шэн-хабзэм зэрэпхыгъэр шьсэ зэфэ-шъхьафхэмкIэ кыгъэлягъуагъ.

Адыгэ къуаер дунаим зэрэша-шIэрэм кыпкырыкIызэ, Ан-дрей Панкратовыр Хьагъур Ма-рьянэ IупкIагъ. Адыгэ къуаер фэгъэхыгъэ апэрэ зэнэкъокъоу АР-м 2010-рэ илъэсым шы-кIуагъэм текIоныгъэр М. Хьагъу-рым кышчыдихыгъ. Щэр, кьое-псыр, машIор, нэмыкIхэри ыгъэ-федэхэзэ къуаер зэрэрихырэ

узылэпищэу кыгъэлягъуагъ.

Урысыем исурэтышIхэм я Союз хэтэу ГъогунэкIо Муратэ лъэпкъым итарихь кыпкыры-кIызэ сэшхохэр, къамэхэр, нэ-мыкIхэр зэришIыхэрэр журна-листым дэгъоу кыгъэлягъон ылъэкIыгъ.

Адыгэ Республикэр шIукIэ ду-наим шашIэным фэшI ащ фэдэ къэтынхэр джырэ уахтэ тищы-кIагъэх. Андрей Панкратовыр тиреспубликэ июбилей ехъу-лэу Мыекъуапэ къэкIощтэу ти-гъэгугъагъ, тапэкIи къэбар гъэ-шIэгъонхэр ыугъоинхэу тыщэ-гугъы.

(Тикорр.).

Тюмень кIощтых

Адыгеим муниципальнэ образованиехэм ягурыт еджапIэхэм ачIэс кIэлэ-еджакIохэм азыфагу шы-зэхэщэгъэ республикэ зэнэкъокъоу «Безопас-ное колесо» зыфилорэр мы мафэхэм Мыекъуапэ щыкIуагъ. Ащ кIэщакIо фэхъугъэх АР-м гъэсэн-гъэмрэ шIэныгъэмрэкIэ и Министерствэрэ гъогу-патруль къулыкIум и Гъэ-IорышIапIэу АР-м щыIэм-рэ. Ар уцугъо заулуэ зэ-теутыгъагъ: къыткIэхъу-хэрэ лIэужхэм гъогуры-кIоным ишапхъэхэр зэ-рашIэрэр, апэрэ медици-нэ Iэпылэгъур цIыфым ра-тын зэралъэкIырэр, нэ-мыкIхэри.

Зэфэхьысыжхэм кызэра-гъэлъэгъуагъэмкIэ, апэрэ чIыплэр Мыекъопэ районым икомандэ кыдихыгъ, кIалэу Мыекъуапэ ятIонэрэ чIыплэр фагъэшъошагъ, Кошхьэблэ районыр ящэнэрэ хъугъэ. АР-м гъэсэнэгъэмрэ

шIэныгъэмрэкIэ иминистрэ игуа-дзэу Надежда Кабановамрэ рес-публикэм иинспектор шъхьаIэ игуадзэу Мамыекъо Казбекрэ ха-гъэунэфыкIырэ чIыплэхэр кыдэ-зыхыгъэхэм къафэгъушIуагъэх ыкIи кIалэжыгъэ шIухьафтын-хэр аратыжыгъэх.

Iофтхьабзэм иящэнэрэ уцу-гъоу кIалэу Тюмень щыкIощтым Мыекъопэ районым икомандэ хэ-лэжээнэу ары зэрагъэнэфэгъэр. Ащ хэт ныбжьыкIэхэм Урысые зэнэкъокъум джы зыфагъэхьа-зырынэу рагъэжыагъ.

ТХЪАРКЪОХЪО Адам.

ЗэIукIэгъухэр лъагъэкIуатэх

Илъэс зэкIэлъыкIохэм шэ-ны зрафэхъугъэу, Адыгэ Рес-публикэм ыкIи Пшызэ шъо-лър ащыпсэурэ быслымэнхэм ямуфтигъу Емыж Нурбый япа-щэу динлэжхэм районхэр къа-кIухьэхэзэ, еджапIэхэм яапшъэ-рэ классхэм арыс кIэлэцIыкIу-хэм зэIукIэгъухэр адашых. Мыхэр дин Iофэп зытегушIыIэ-хэрэр, пIуныгъэм, гъэсэнэгъэм ахэр афэгъэхьыгъэх, экстре-мизмэм, терроризмэм апуэцу-жыгъэным, бздэжэшIагъэнхэм,

ешъоным, наркотикхэм ныбжьы-кIэхэм защаухъумэным епхыгъэх зэдэгъушIыгъоу динлэжхэм зэ-хэщэхэрэр.

— Мыхэм афэдэ зэIукIэгъухэр Теуцожь районым ит еджапIэхэм ащытшыгъэх, — еIо Емыж Нур-бый, — мэлылфэгъум и 18-м кышцегъэжыагъэу а IофшIэным ТэхъутэмыкIоэ районым шы-пытIдзэжыщт. ТизэIукIэгъухэм къахэтэгъэлажэх общественнэ организациеу «Адыгэ Хасэм» илIыкIохэри. Мэлылфэгъум и

25-хэм адэжэ Шэуджэн райо-ным тыхъан тыгу хэлъ, ащ ит еджапIэхэм яапшъэрэ классхэм арыс ныбжьыкIэхэм залудгъэ-кIэщт. Пуныгъэ IофшIэныр джащ тетэу лъыдгъэкIотэщт. Диным ахэр фэтцэнхэр арэп тэ тызыпылър, ар хэти ежэ изэ-хэшIыкI елгытыгъ. Тэ тызыфаер тинеушърэ мафэ зыфэдэщтыр зэлгытыгъэ ныбжьыкIэхэм ягъэ-сэнэгъэ-пIуныгъэ тилахьышIу хэтлэхъаныр ары.

ЖАКIЭМЫКЪО Аминэт.

Мыжъобгъу кыфызэIуахыгъ

Адыгеим иобщественнэ IофшIэкIошхоу, Хэгъэгу зэо-шхом хэлъжыагъэу Пэхъу Иб-рахымэ Мыекъопэ пивэшI за-водыр зычIэт унэм мыжъо-бгъу кышыфызэIуахыгъ. Непэ ар псаоу кыгъэхьыгъэмэ ыныбжэ илъэси 101-рэ хъу-щтыгъэ. Iофтхьабзэм фэгъэ-хыгъэ митингым цIыфыбэ къекIоллэгъагъ. Ахэм ахэты-гъэх къэлэ администрацием ипашэ игуадзэу Аульэ Юрэ, Iоф кыдэзышIагъэхэр, ила-хьыл гупсэхэр, иныбджэгъу-хэр, джырэ уахтэ пивэшI за-водым Iоф щызышIэхэрэр.

Мыекъопэ къэлэ админи-страцием саугъэтхэм, культу-рэм итарихькIэ иотдел ипашэу Иван Садовскэм митингыр кызызIуихызэ, къээрэугъоин-хэу зыкIэхъугъэр кыIотагъ. ЗэлъашIэрэ IофшIэкIошхоу Пэхъу Ибрахимэ ишIэжэ тищыIэныгъэ чIыплэ гъэнэф-гъэ щуибытыным пае ыкIи Те-кIоныгъэм и Мафэ ипэгъокIэу мыжъобгъу кыфызэIуахы-нэу Адыгэ Хасэм кIалэм ипа-щэу Михаил Черниченкэм зы-фигъэзагъ, лъэлур гъэцэкIагъэ хъугъэ.

Нэужым Урысые Федера-цием изаслуженнэ артистэу, Адыгеим инаорднэ артистэу ПэрэныкIо Чатиб Пэхъу Иб-рахымэ кыкIугъэ щыIэныгъэ гъогум къээрэугъоингъэхэр нэ-Iуасэ фишIыгъэх. Ар 1910-рэ илъэсым къуаджэу Тэхъутэмы-къуае кышчыхъугъ, ащ дэты-

гъэ лэжэкIо ныбжьыкIэ еджа-пIэм шеджагъ. ИлъэситIу кIэ-лэгъэдэжэ курсхэр Краснодар кызышеухыхэм, районом иинспекторэу, комсомолым ирайком исекретарэу, нэмыкI-хэми Iоф ащишIагъ. 1932-рэ илъэсым Коммунистическэ партием исатырхэм Пэхъур ахэхьагъ ыкIи а лъэныкъомкIэ илъэс зэкIэлъыкIохэм пэшэ Iэ-натIэр ащиIыгъыгъ. 1954 — 1968-рэ илъэсхэм Ибрахи-мэ Мыекъопэ пивэшI заводым идиректорэу лэжыагъэ. Ары апэрэ адыгэ цIыфэу ащ те-хьагъэр. Инженер-техниче-скэ IофышIэхэм яшIэныгъэ зышчыагъахьорэм Пэхъу Иб-рахымэ курсхэр щикIугъэх. Заводым пэшэныгъэ дызэре-хьэфэ пивэ лъэпкъыкIэ зэфэ-шъхьафхэм («Бархатное», «Жигулевское») якъыдэгъэ-кIын щаублэгъагъ ыкIи ахэм ядэгъугъэ къэгъэлягъонхэм щахагъэунэфыкIыгъ.

Хэгъэгу зэошхом иорденэу ятIонэрэ степень зIэр, ме-дальхэу «За победу над Гер-манией», «За доблестный труд», «За оборону Кавказа» зыфилорэрэр Пэхъум кыра-тыгъэх.

Мыекъопэ пивэшI заводыр зычIэт унэм Ибрахимэ иуна-гъуи кIыгъоу шыпсэугъ ыкIи Iоф щышIагъ. Джы ащ имы-жъобгъу а унэм тетыщт.

ИШЪЫНЭ Сусан.
Сурэтыр Iэшъынэ Аслъан
зэхэхэм кышчытырихыгъ.

Пчъагъэр нахь макIэ хъугъэ

УФ-м и МЧС АдыгеимкIэ и ГъэлорышIапIэ Шъхьалэ иIофышIэу Хъажэукъо Людмилэ кызырIорэмкIэ, икIыгъэ илъэсым имэзищ елгытыгъэмэ, мы илъэсым а охтэ дэдэм республикэм машIоу кышчыхъугъэр нахь макI.

Мэзищым кыкIоцI машIом гъогогъу 80-рэ республикэм зыкышчыштагъ, ар процент 20,8-кIэ икIыгъэ илъэсым елгы-тыгъэмэ нахь макI. МашIом нэбгыри 9 хэстыхьагъ, ар процен-ти 10-кIэ гъэрэкIорэ пчъагъэм нахь макI. Сабый машIохэм ахэ-кIодагъэп, ар шыкурышху. Нэб-гыри 3-мэ машIом фыкъуа-гъэхэр хахыгъэх, ар процент 62,5-кIэ гъэрэкIорэм нахь нахь макI. МашIом нэбгырэ 81-рэ кыыхахыжыгъ. Зэрарэу кы-хыгъэр гъэрэкIорэм елгытыгъэ-

мэ, процент 21,9-кIэ нахь макI.

МашIор нахыбэу кызышчы-хъурэр псэуплэ унэхэр ары. Ар кызыхьэкIырэр мызэу-мытIоу гъэзетхэм кыхаутыгъ, радио-мкIи, телевидениемкIи кIахыгъэу хъугъэ. МЧС-м иIофышIэ зэри-лгытэрэмкIэ, мы лъэныкъомкIэ СМИ-хэм Iофэу ашIэрэм ишIо-гъэшхо къэкIо. ЦIыфхэм Iоф зэрадашIэрэм дакIоу районхэм комиссиехэр ащэлажэх. Ахэм яшIуагъэкIэ мы илъэсым машIоу кышчыгъэр икIыгъэ илъэсым елгытыгъэмэ нахь макIэ хъугъэ.

Адыгэ Республикэм и Лъэпкъ театрэ иIофышIэхэр гухэ-кIышхо ащыхъоу фэтхьаусыхэх артисткэу Болэкъо Аминэт ышпыхъу игъонэмысэу дунаим зэрехыжыгъэм фэшI.

Наукэм, литературэм, искусствэм альэныкьоклэ Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо премиехэр зэрафагъэшъуашэрэм ехьыллэгъэ ПОЛОЖЕНИЕР

1. Наукэм, литературэм, искусствэм альэныкьоклэ Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо премиехэр (ыужыклэ Къэралыгъо премиехэр тлозэ дгъэклошт) зыфагъэшъуашэрэм наукэмклэ гъэхъэгъэ инхэр зышлыгъэхэр, литературэмрэ искусствэмрэ япроизведение анахь дэгъухъу цыфхэм агу рыхьыгъэхэр ыкли Адыгэ Республикэм инаукэрэ икультуэрэр хэьоныгъэшлэу языгъэшлыгъэхэр, зытхыгъэхэр (зышлыгъэхэр) ары.

2. Къэралыгъо премиеу сомэ мин 200 хъурэр илэситлүм зэ афагъэшъуашэ.

3. Къэралыгъо премиер зытефэу зы нэбгырэ е нэбгырэ куп къагъэлъэгъон альэкълышт.

А зы охъэ дэдэм иофшлэгъытлүклэ е ащ ехъуклэ Къэралыгъо премие фагъэшъошэнэу а зы нэбгырэр къагъэлъэгъон фитхэп.

Къэралыгъо премие зыфэгъэшъошагъэмэ хъунэу къагъэлъэгъорэ купым автор шъхьалэхъу научнэ, научнэ-техническэ ушэтынхэм зылахьышлэу ахъышлыхьагъэхэм, литературэмрэ искусствэмрэ япроизведениехъу художественнэ осэ ин зэратыгъэхэм нахьыбэу ахэлэжъагъэхэм анэмыкл хагъахьэрэп ыкли ахэм япчъагъэ нэбгыритфым ехъу хъушгтэп.

Зидунай зыхьожьыгъэ авторхэр Къэралыгъо премиер афагъэшъошэнхъу къагъэлъагъохэрэп, ау мыщ кыхиуытгэхэрэп нэбгыришым нахь мымаклэу зыхьхэрэ автор купым хэтхэр, джащ фэдэу Къэралыгъо премиер зыфэгъэшъошагъэмэ хъунэу кырахьыллэгъэ материалхэр наукэм, литературэм, искусствэм альэныкьоклэ Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо премиехэр афэзыгъэшъошэрэ Комиссиену Адыгэ Республикэм и Президент дэжъ шылэм (ыужыклэ Комиссиену тлозэ дгъэклошт) зиштагъэмрэ зигугъу къэтшлыгъэ премиер зэратышт кандидатхэмклэ клэух голосованиемрэ азыфагу кыдэфэгъэ уахътэм премиер зытефэрэм идунай зыхьожьыклэ.

4. Зэнэкьокъум пхырымыкыгъэ научнэ иофшлагъэхэмрэ произведениехэмрэ иклэрыклэу къагъэлъэгъожьыхэрэп.

Наукэм, литературэм, искусствэм альэныкьоклэ иофшлагъэхэм ыкли произведениехэмрэ мы Положением ишапхъэхэм адиштэхэрэр шылэхэ зыхьуклэ, Къэралыгъо премием илауреат иклэрыклэу мыщ фэдэ шлухъафтыныр фагъэшъошэн альэкълышт илэси 5 зытешлэклэ.

5. Къэралыгъо премиехэр зыфэгъэшъошагъэмэ хъушгт научнэ иофшлагъэхэмрэ произведениехэмрэ къзыгъэ-лъагъохэрэр Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ игъэцкълэко органхэр, республикэ творческэ союзхэр, общественнэ объединениехэр, научнэ учреждениехэр, гъэсэныгъэм фэгъэзгъэ учреждениехэр, гъэзетхэмрэ журналхэмрэ яредакцияхэр ары.

Адыгэ Республикэм имыт организации горэм произведение кызыгъэ-лъагъоклэ, республикэ организациехъу зигугъу къэтшлыгъэхэм ащышгт лэгу тхылтым (ходатайствэм) хэллэн фае.

6. Къэралыгъо премие фагъэшъошэнэу къагъэлъэгъон альэкълышт:

1) кыхауыгъэ научнэ иофшлагъэхъу гуманитар, социальнэ, естественнэ, техническэ наукэхэм хэьоныгъэшлэу языгъэшлыгъэхэр;

2) научнэ-техническэ ушэтынхэр ыкли опытно-конструкторскэ иофшлагъэхэр — ахэм яклэуххэр шылэныгъэм шыгъэфедатгъэ зыхьуклэ;

3) литературэм ыльэныкьоклэ произведениехэр — ахэр кыхауыгъахэ зыхьуклэ;

4) музыкальнэ, театральнэ, цирковой искусствэм, дизайным, кинонэу телевидениемрэ япроизведениехэр — концертхэм, къагъэлъэгъонхэм, театрэхэм, кинотеатрэхэм ахэр къабышагъэлъэгъорэ, радиомакълэ, телевидениемакълэ кызытатгъэ нэуж;

5) архитектурнэ произведениехэр — объектхэр затыхэрэ нэуж.

7. Къэралыгъо премиер зафагъэшъошэрэ илэсым иапэрэ квартал нахь мыгужъоу Къэралыгъо премие зыфагъэшъошэгъэхэм язэнэкьокъу зэраублэрэм ехьыллэгъэ мэкъэгъэлур Комиссиену къэралыгъо премие иреспубликэ амалхэм къащыхеуы. Къэралыгъо премие афэгъэшъошэгъэнымакълэ документхэр мэкъуогъум и 1-м нэс Комиссиену кызырахьыллэхэр зигугъу къэтшлыгъэ иофшлагъэхэмрэ произведениехэмрэ а мафэр къэсынклэ илэсныкыо нахь маклэ имылэжъу кыхауыгъэ (кыдагъэ-кыгъэ, агъэцклагъэ, къагъэлъэгъуагъэ, агъэсыгъэ) зыхьуклэ ары.

Къэралыгъо премие зыфэгъэшъошагъэмэ хъунэу къагъэлъэгъорэ иофшлагъэхэм чэзыуитлүклэ Комиссиену ахэлплэ. Апэрэ чэзыуи Къэралыгъо премие зыфагъэшъошэгъэхэм язэнэкьокъу хэлэжъышт иофшлагъэхэр кыхахых, ятлонэрэ чэзыуи Къэралыгъо премие зэрафагъэшъошагъэм ехьыллэгъэ унашгъор аштгэ.

8. Зэнэкьокъу шлыклэм тетэу зигугъу къэтшлыгъэ шлухъафтыныр зыфагъэшъошэгъэхэм научнэ иофшлагъэхэмрэ произведениехэмрэ ахэлплэх. Ащ фэдэу зымыхьурэ закъор зэнэкьокъум зы иофшлагъэ нэмыкл кызырамыхьыллэклэ ары.

Къэралыгъо премие афэгъэшъошэгъэнымакълэ зэнэкьокъум хэлэжъэнхъу кыхахыхгъэ научнэ иофшлагъэхэмрэ произведениехэмрэ яспискэ бэдзэогъум и 1-м нахь мыгужъоу къэралыгъо премие амалхэм къащыхауытн фае.

Комиссиену Адыгэ Республикэм гъэсэныгъэмрэ шлэныгъэмрэклэ и Министерствэ, Адыгэ Республикэм культурамкълэ и Министерствэ, Адыгэ Республикэм экономикэ хэьоныгъэмрэ сатыумрэклэ и Министерствэ, Адыгэ Республикэм мэкъу-мэшымакълэ и Ми-

нистерствэ, Адыгэ Республикэм лэпкы иофхэмкълэ, лэкыб къэралхэм ащыпсэурэ тилэпкыгъэхэм адырлэу зэпхыныгъэхэмкълэ ыкли къэралыгъо премие иамалхэмкълэ и Комитет, Адыгэ Республикэм чылопс кыкълуаплэхэмкълэ ыкли тыкъэзыуцухьэрэ дунаим икъэухъу-мэнклэ и Гъэлорышлэплэ ыкли нэмыклхэр игъусэхъу литературэмрэ искусствэмрэ янаучнэ иофшлагъэхэм ыкли япроизведениехъу Къэралыгъо премие зыфэгъэшъошагъэмэ хъунэу къагъэлъэгъуагъэхэм игъэкълотыгъэу Адыгэ Республикэм къэралыгъо премие иамалхэм щатэгущыиэнхэм иамалхэр зэрехэх.

9. Комиссиену игъоу зэрилэзгъурэм тетэу Адыгэ Республикэм и Президент и Указкълэ Къэралыгъо премиехэр афагъэшъуашэх.

10. Къэралыгъо премие зыфагъэшъошагъэхэм «Наукэм, литературэм, искусствэм альэныкьоклэ Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо премие илауреат» зыфилорэ цлэр афаусы, дипломыр, Щытхъу тамыгъэр, джащ фэдэу ахьщэр Адыгэ Республикэр зызэхашгъэу Мафэм ехъуллэу аратыжъы.

Автор пчъагъэмэ Къэралыгъо премиер зафагъэшъуашэклэ, зэфэдиэу ахэм ахьщэр афагошъы.

11. Къэралыгъо премием илауреатэу зидунай зыхьожьыгъэм идипломрэ и Щытхъу тамыгъэрэ нэпэеплэу ащ иунагъо ратыжъы. Урысые Федерациемрэ Адыгэ Республикэмрэ язаконодательствэ зэрэщыгъэнэфэгъэ шлыклэм диштэу ащ иклэн зытефэрэм ахьщэр раты.

12. Наукэм, литературэм, искусствэм альэныкьоклэ Къэралыгъо премием илауреат фагъэшъошэрэ ахьщэр Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет кыхэкълэ. Наукэм, литературэм, искусствэм альэныкьоклэ Къэралыгъо премиехъу физическэ лицэхэм афагъэшъуашэхэрэм законодательствэм диштэу хэбзэлэх ахауытыкырэп.

Наукэм, литературэм, искусствэм альэныкьоклэ Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо премиехэр афэзыгъэшъошэрэ Комиссиену Адыгэ Республикэм и Президент дэжъ шылэм документхэр зэрэрахьыллэрэ шлыклэр

1. Наукэм, литературэм, искусствэм альэныкьоклэ Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо премиехэр зэрафагъэшъуашэрэм ехьыллэгъэ Положением мы Указымкълэ аухэсыгъэм диштэу наукэм, литературэм, искусствэм альэныкьоклэ Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо премиехэр зыфэгъэшъошагъэхэмэ хъушгт произведениехэр къагъэлъагъох.

2. Къэралыгъо премие зытефэрэ произведениехэр къагъэлъэгъогъэнхэм фэшл мы кыкълэлыкълорэ документхэр алэклагъэхьанхэ фае:

а) произведением ышлэу икыоу авторым ылтэкъуацлэ, ышлэ, ятацлэ, цлэ-тедзэу илэр кызышылогъэ, произведением кызышауыгъэ (кызагъэлъэгъогъэ, загъэцкълэгъэ, загъэпсыгъэ, затлупшыгъэ) мафэмрэ чыплэмрэ зышыхгъэунэфыкыгъэ тхылгыр, Къэралыгъо премие кызыфагъэшъошэнэу къагъэлъэгъогъэ произведением уасэу ратыгъэр;

б) Къэралыгъо премие кыфагъэшъошэнэу произведением кызырагъэлъагъорэм ехьыллагъэу организаци-

ем коллегияльнэ унашгъоу ыштагъэр;

в) произведением кызытегушылэрэклэклэу;

г) произведением кызырэхауыгъэр кызышыхьагырэ справкэхэр, актхэр, нэмыкл документхэр, ар кызышыхауыгъэ (кызышагъэлъэгъогъэ, зышагъэцкълэгъэ, зышагъэпсыгъэ, зышлатлупшыгъэ) чыплэр;

д) произведением цыф жъугъэхэм лэзшэу агу зэрэрихыгъэр кызыушыхьагырэ материалхэр;

е) премие зыфагъэшъошэнэу къагъэлъэгъуагъэм исурэтрэ ежъ фэгъэхьыгъэ къэралхэр зэрыт тхылгъу кадрэхэр учет зэралырэмрэ.

Произведениехэр кызыгъэлъэгъорэ лэзныкыом документхэм ылапэ аклэдэжъы ыкли зы экземпляр хъоу ахэр Комиссиену лэклагъэхьанхэ.

3. Комиссиену хэт пэпчъ произведением нэлуасэ зыфишыным фэшл ышхьэклэ зышлэ кышцетлогъэ документхэм ягъусэу экземпляр пшыкълутфым нахь мымаклэу къагъэлъэгъорэ произведениехэмкълэ мыщ фэдэ материалхэр Комиссиену лэклагъэхьанхэ фае:

наукэмрэ литературэмрэ альэныкьоклэ — произведениехэр;

изобразительнэ искусствэмрэ дизайнымрэ альэныкьоклэ — репродукциехэр, сурэтхэр, каталогхъу е проспектахъу произведениехэм нахь икыоу нэлуасэ уафэзышлыхэр;

архитектурэм ыльэныкьоклэ — псэуальэм тырахыгъэ сурэтхэр (псэуальэм е псэуальэхэм ятеплэ, агупэ, аклоцл итхэр), ахэм архитектурэ мэхьанэ шъхьалэу ялэр кызышылотыкыгъэ тхылгыр, джащ фэдэу псэуальэм игъэфедэнклэ клэух зэфэхьысыжъхэр;

музыкальнэ, хореографическэ, театральнэ ыкли цирковой искусствэм альэныкьоклэ — аудиокассетэхэр, видеокассетэхэр е произведениехэр, нэмыкл нэрылгъэу материалхэр зытет дискхэр;

кинонэу телевидениемрэ альэныкьоклэ — фильмомэ копии е видеокассетэр, нэмыкл нэрылгъэу материалхэр. Комиссиену кырахьыллэрэ материалхэм (произведениехэм яоригиналхэр ахэмытхъу) аригъэгъэзэжъырэн.

4. Произведением кызыгъэлъэгъо-

рэ лэзныкыом ишгъэрылэ произведением кызыгъэлъэгъуагъэм ехьыллэгъэ къэралыгъоу шылэхэмкълэ Комиссиену макъэ ригъэлунэу, Комиссиену игъоу зылэгъуклэ, произведением иоригинал лэклагъэхьанэу, джащ фэдэу ащ тегушылэхэ зыхьуклэ, Комиссиену лэпылэгъу ригъэгъотынэу.

5. Премиер зафагъэшъошэрэ илэсым мэкъуогъум и 1-м нэс Комиссиену документхэр ештэх Къэралыгъо премиер зыфэгъэшъошагъэмэ хъунэу къагъэлъэгъогъэ произведением а мафэр къэсынклэ илэсныкыо нахь маклэ кэмынэжъыгъэу кыхауыгъэ (агъэцклагъэ, къагъэлъэгъуагъэ, агъэпсыгъэ) зыхьуклэ.

6. Къэралыгъо премие афэгъэшъошэгъэным эпхыгъэ материалхэр зэкклэ мыщ фэдэ чыплэм рагъэхьых: 385000, кыалэу Мыекъуапэ, урамэу Пионерскэр, 199-р, наукэм, литературэм, искусствэм альэныкьоклэ Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо премиехэр афэзыгъэшъошэрэ Комиссиену Адыгэ Республикэм и Президент дэжъ шызэхэшагъэр.

**Адыгеим, Къэбэртэе-Бэлыкъарым, Къэрэщэе-Щэрджэсым
янароднэ тхаклоу Мэщбэшлэ Исхыакъ кызыхыгъуэр илъэс 80 мэху**

Уахътэм дэлорышлэрэ гупшысэр Сатыриплэ усэхэм сагъэшлыгъэ шлошлэр

адыгабзэкIэ Адыгэ республикэ тхылъ
тедзэплэм кышщыдэкIыгъэх.

«Уахътэм ищэрэхъ» ащ ежъ усакло
зэреджагъэр. Ар дэдэм шъхъэм кы-
редзэ:

— Уахътэм ищэрэхъ къеклокл сыдэ-
уштэу хэти дэлорышлэра?

Джэуапыми узэригъажэрэп:

— Хэти иакъыл, намал, игулыгъэ,
илъэкI кызырхы. — Ауми угупсэфырэп.

— Уахътэм дэлорышлэрэ гупшысэр,
ар сыд фэдэ? — уегъало.

— Ащ сыд иплъышгъуа, ишIыкIа,
ынапа, имурада, сыд икъэрары?

Цыф пстэури (зэхэдзынчъэу) щыIэ-
ныгъэ лъэныкъуабэмкIэ зыгъэгупсэфи,
зымыгъэгупсэфи, зыгъэгущуи, зыгъэ-
гумэкIи яджэуап кIэкл щэрыох, сэ си-
шIошIыкIэ, мы сатыриплэ усэхэу бэ-
мышIэу кыдэкIыгъэхэр. Ахэр адыгэ
щылакIэм икуупIэ кыыхыгъэх, мэхъа-
нэмкIэ ушгъагъэх. Усаклом Iэклэ Iэпэ-
Iэсэныгъэм епэсыгъэ жэбзэ къабзэкIэ
тхыгъэх. Губзыгъагъэр зыхэгъэчъы-
хъгъэ поэтичэскэ сатыр пэпчэ оред
дахэу зэпэжынчы, гупшысэ тэмэ пы-
тэр ащэлорышлэ. Гъэшлэн гушыIэ Iушэу
адыгэм лIэшIэгъухэм ащипсыхыгъэр

усэхэм лъапсэ афэхуыгъ, купкI гэшIэ-
гъон бай яI. ЕджэгъошIух, гурылогъо-
шIух, чыжъэу уагъаплэ, уагъэгупшысэ.
Сатыриплэ усэхэм мэхъанэ икъуи, гъэ-
сэпэтхыдэ ини ахэлъ, гъашIэм уагъасэ,
щылакIэм нахъ пэблагъэ уашIы, шIум,
дэхэгъэм уфапIу, уицIыфыгъэ шгъуашэ
уагъэгъотыжы.

Сатыриплэ усэхэр литературэшхо-
хэмкIэ мыкIэхэми, тиадыгэ литерату-
рэ ахэр зэхэубытагъэу, зы тхылъ шIы-
гъэу кызырэхыхыгъэр аперэ. Мыщ
фэдэ усэ тхэкIэ шапхъэмкIэ Мэщбэшлэ
Исхыакъ лъэгъохэщ хъуыгъэ, гъогур
кызылэуихыгъ.

Поэтичэскэ тхылъэу «Уахътэм ищэ-
рэхъ» зыфилорэр нэмыкI усэ тхылъхэм
зэрэтеклэрэр — уигъэгъуазэу, узгъэгъу-
мэкIырэ щыIэныгъэ джэуапыр кыуи-
тэу, хэбгъуатэу зэрэгъэпсыгъэр ары.
Сатыриплэ усэхэр кызырэхыкIохэп
— гупшысэ-ушгъыи зэгъэпшыгъэх.
Адыгэ шэн-хабзэхэм, зеклоклэ-шIы-
кIэхэм, гупшысэкIэ амалхэм сатырхэр
зэрэтегъэпсыкIыгъэхэм, художествен-
нагъэри идеянагъэу ахэлъыри зэрагъэ-
лъэшъыри тхылъым нафэ къыпфешIы.
Тхаклоу Мэщбэшлэм илъэпкъ, адыгэр

илъэплэ къодьер арымырэу, ар ежъ
ыгурэ ыпсэрэ ащыщ шгъыпкъэу,
ришIыкIыпэу, зэхышIапэу зэрэщы-
тыр сатыриплIыхэм къауатэ.
НэкIубгъо пэпчэ щыIэныгъэ псэу
екъу, акъылыгъэ ыкIи Iушыгъэ ин
ахэлъ.

Сатыриплэ усэхэм мызэу-мытIоу
уаджэжы, етIанэ тхэкIошхом игуп-
шысэ илэшIугъэ-шгъыпкъагъэ гуклэ
пштагъэу, пшIокабылэу, ор дэдэ-
ми мыхэр джащ фэдэу къипIоты-
кIыныгъэ къыпшыхыоу, угу къыгу-
шыIыкIыгъэ усаклом уигъэрэзагъэу,
гуклэ угоуцо — **къыпхъагъэ
иушгъыи, игушыIэ зафэ, игуп-
шысэ псыхыгъэ щыщ цыпэ** —
ухэтми зыкыуигъэгъотыгъ,
уахътэм ори удигъэлорышлэу, ащ
ымакъэ укIыгъэдэлугъ. Поэзие
лъагэм ыкIуачIэ лъэшыба! Са-
тыриплэ усэхэр ащ итхыпхъэ
IэпкIэ-лъапкIэх.

«Уахътэм ищэрэхъ» зыфилорэ усэ
тхылъыр адыгэ лъэпкъым гушгъхъэ-
лэжыгъэ гуапэ фэхъунэу, тиадыгэ
напэ зыгъэдэхэнэу, зыIэтынэу Тхъэм
ешI.

МАМЫРЫКЪО Нуриет.

МЭЩБЭШЛЭ Исхыакъ

«Уахътэм ищэрэхъ»

Сатыриплэ усэхэу тхылъым кыдэхыагъэхэм ащыщхэр:

Уахътэм ищэрэхъ

Уахътэм ищэрэхъ — ичIыфэ стелъа! —
Сылгъэчъэ, седжэ, ичъэ сыдэхъурэн.
Сызылгъэжыагъэр — сыдэу сыдела! —
ГъуачIышым тесышъ, ыгуи кысэсгъурэн.

Пщэ фыжъыр ом игъошъагъ

Пщэ фыжъ шгъхъэзакъоу ом игъошъагъэм
Изэщ есыкIэ гумэкI сыхедзэ.
ЛъэпэрычъэпкIэ жыбыгъэу къепцагъэм
Лъэой гупшысэр гум щызэредзэ.

Жъоку ныкъокIуас

ГугъуемылIыхэу пхъэ машIор
Бжыхъэ джэныкъом цыкIэсты,
Iугъончъэ жъокоу сыбгъашъо
Гупшысэу дэлъым сыкъесты.

Хэта къэджагъэр?

Хэта сымышIэу, ошIэ-дэмышIэу
КъыскIэлъыджагъэр?
Джэ макъэр арыщтын джы нэс сымышIэу
Сэ сызэжагъэр.

Илъэсыр охътиплэ зырыз

Илъэсыр мээ пшIыкIутIуми,
Охътиплэ зырызкIэ зэблэкIы.
Изы къэлапчъэ сфэгъуитIуми,
КъысэмыутэкIэу сыдэкIы.

ПсынэкIэчъыр, пхъэтэкъэжъыр

ПсынэкIэчъыр чъэмэ-чъэзэ,
Мэщхы, матэ — хым екIужы.
Пхъэтэкъэжъыр шэмэ-шэзэ,
Зыдэщылъым щэкIодыжы.

Иэлын

Сэщ нэмыкI горэм уичэф щхы макъэ
ФеотэкъокIми, шIу усэлъэгъу.
Иэлын гугъапIэу, Иэлын закъоу
СIапэ пызыгъэм джыри сылгъэху.

ТIуагъэм тырыкIэгъоужы

Гъэмэфэ фабэм тызригъэгъэщэрэм
КIымэфэ чъыIэм ижъ тыкIэхъопсы,
Бжыхъэ отI-псытIым тыгу зызэпкIрэм
АхэмкIэ тIуагъэм тырыкIэгъоужы.

Бадзэми тэжъо еIо

Жъоныгъо мафэм пкIэнтIэпсыр къэхэу,
ЗэрилгъэкIэхэу жъонаклор мажъо.
Бэдзэ армэуми — цу бжыакъом тесэу! —
«Тэри тэжъо!» еIошъ, шгъхъэр егъажъо.

Ар зыкIэхъонсырэр сичэт

Баджэм пшысишъэ ешIэмэ,
ЕзгъашIэрэр хэт?
Ар, сшIэми-сымышIэми,
ЗыкIэхъонсырэр сичэт.

Шэн дэгъу

ШгъхъэфэгъэшIо тэджэ зышIрэм
Ышгъхъэ пызрэн,
Зиадыгагъэ рымыпшгъэрэм
Ылъапсэ сысэрэн.

ШушIэ фашиэр умыушгъэфы

ПфызэшIокIэу шIукIэ афэпшIагъэр
ОхъэхъайкIэ умыуат,
ШушIэ фашиэр кыпфашиагъэр
Умыушгъэфэу лъыгъэкIуат.

Ахъщэм идэгъо закъор икъэлэжъын

ТхылъыпIэ ахъщэм ишышыи макъэ
Зэхэтымыхми, тыгу щэлъушгъашъэ,
Ау ахъщэ мыгъом идэгъо закъор
Икъэлэжъынышъ, къытфырегъашIэ.

Уиныбжыкыу утечъышгъуцтэн

Къепщэгъэ жыбыгъэм укIэлъемыжъ,
УкIэхъашгъуцтэн.
Уиныбжыкыу пкIэнчъэу ышгъхъац фэмыжъ,
Утечышгъуцтэн.

Iом къунышгъэр екъутэ, налыр кIеуты

Бзэгум къунышгъэ хэмылъми,
Къунышгъэр екъутэ.
Жыбыгъэм шхолур Iумылъми,
Налыр кIеуты.

ТхыакIумашIор, бысымыр

Зыгорэм утхыакIумашIу зыраIом,
ЫтхыакIумэ Iэ щифэжыгъэ.
Бысым хъарамым хыакIэ кызфакIом,
Джэныкъо машIом псы пикIэжыгъэ.

Ныбджэгъуми зэгорэм уеихыжы

Тыгъужъ мыхъуцтыр сыдигъуи
Тыгъужъы пашэм ешэжы.
УиныбджэгъужыкIэ удэгъуми,
Зэгорэм ащи уеихыжы.

Чыыг гъугъэм жъау иIэн

ГушыIэу птыгъэр джау сыдми,
ГушыIэн.
Чыыг гъугъэр зэндабзэу цытми,
Жъау иIэн.

ИШЫНЭ
Сусан

«Адыгэ
макьэм»
ижурналист

Нэбгырэ тхьапша джыри хэклодэн фаер акъыл къэдгъотыным фэш!?

Адыгэ Республикэм игъогухэм икыгъэ илээсым аварие 575-у атехъухьагъэм нэбгыри 126-рэ ахэклодагъ, 702-мэ шьобж хьыллэхэр хахыгъэх. Мы илээсыр кызы-хьагъэм кышыгъэжыгъагъу тигъогухэм ашыгъурэ тхьа-мыклагъохэм япчъагъэ хэ-хьуагъ. Мэзишым кыкълочл аварие 70-м ехъу республи-кэм шагъэунэфыгъ, ахэмэ нэбгырэ 25-рэ ахэклодагъ.

Нэбгырэ шырыщэу ныб-жыкълэхэм ядунай зэрахъо-жыбрэм гур егъэузы, гумэ-кыгъохэм уахедзэ. Мэзэ зауэлкIэ узэкIэлэбжыкымэ, Гъобэкъое дэхьагъум шы-хьугъэ тхьамыклагъор джы кызынэсыгъэм гум икы-жыбрэм. Ныбжыкълэхэр кы-зэпачэхэзэ машинитIур зэутэкли, нэбгыри 4-мэ аджал кьафихьыгъ.

БэмышIэу къуаджэу Еджэр-къуае шыщ хьулфыгъэу илээс 40 зыныбжыкым ВАЗ-21120-р зэрифэзэ, имыгъогу техьи, «Опель Вектра» зы-филорэ машинэм еутэклигъ. Иномаркэм исыгъэ пшъэ-шъэ ныбжыкълэм а чIы-плэм ыпсэ шыхэклыгъ. Ыш-нахьыжъэу рулым кIэры-сыгъэри, адрэ машинэр зе-зыфэщтыгъэри сымэджэ-шым нагъэсыгъэх, ау Iэпы-Iэгъу афэхъунхэ альэкIы-гъэп, ядунай ахъожыгъ.

Сыд кына а т е л ь ы р х ь а д и т I у зыфыдащэ-жыгъэ ны-тыхэм?

Мы хьу-гъэ-шIа-гъэм ыпа-локIэ, гъэ-тхапэм и 31-м, гъо-гоу Мые-къ у а п э-Туапсэ зы-филорэм ав-то м о б и-литIу шы-зэутэклигъ. Ащи зы во-дительрэ адисыгъэхэ нэбгыритIурэ хэклодагъэх.

Дунаим кыгъехъогу имы-фэхэзэ, сабыеу авариехэм макIэп ахафэрэр. Джырэб-лагъэ гъогу Инэм — Бжъэ-дыгъухьабл зыфилорэм Пэ-нэжыкыуае дэжэ Тонар ма-шинэшхом исыгъэ кIэлэцIы-кIоу илээси 2 зыныбжы-гъэм пчъэр кылуири кы-зыгъ. Ятэу рулым кIэры-сыгъэр ащ техьажыныу хьу-гъэ.

ГИБДД-м и ГъэорышIанIэ изэфэхьысыжъхэм кызэ-рагъэлыгъорэмкIэ Тэхьутэ-мыкыуае ыкли Теуцожэ рай-онхэр ары авариехэр нахьы-бэу кызыщыгъухэрэр. А лъэныкъом шызеклорэ хьы-лээзэщэ машинэхэм апкь кыкыкIэ цыфэу хэкIуадэрэр бэ. Шъхъаихыгъэу кэплон зыхьукIэ, а машинэхэр зезы-фэхэрэм гъогур ащэфыжы-гъэм фэдэу гузэгум итхэу

мачъэх. Уадэхынэу узыфежъ-рэм зы лъэныкъо загъазэрэп, чъэным хагъахъозэ, кыште-хъэх кыпшIошIэу маклох.

ухъумэщтым ыуж итын фае. Республикэм илэшхъэтетхэ-ми мы лъэныкъомкIэ зи амы-шIэу пфэлоштэп. Гъогу-

Юфыр нахьышIу шIыгъэным-кIэ гупшысэ гъэшIэгъонхэр зыдэзылгъэ Бэгъушъэ Адам джырэблагъэ гуцылэгъу сы-

щылэгъэ таксопарк пэпчэ еджапIэхэр илагъэх, ахэм шы-нэгъончъэнымкIэ мэхьанэ ин ялэш, зыкыгъэлэгъыжы-

Гъогухэм къатехъухьэрэ хьу-гъэ-шIэгъэ тхьа-мыклагъохэм нэбгырэ мин пчъагъэ ахэкIуадэ, шъобжэу хахырэм кыхэкIэу сэкъатэу кьанэрэри макIэп. Ащ фэдэ кIэу-ххэм машинэ псынклэм «рихьыжъэ-гъэ» ныбжыкълэхэр егупшысэжыкыхэрэп. Неушрэ мафэр лъызыгъэкIотэщтэу авариехэм ахэкIуадэу пчъагъэхэм кьагъэлыгъорэр бэдэд. Непэ Урысыер пштэмэ, нэбгырэ минишъэм шыщэу мин 25-м гъогу хьу-гъэ-шIагъэхэм ядунай шахъожыгъ

зеклоныр шы-нэгъончъэным-кIэ республи-кэм коммисие шызэхашагъ, ащ Премьер-министрэу КъумпIыл Мурат ипаш. 2009—2012-рэ илээсхэм гъо-гурыкIоныр шынэгъончъэ-ным телъытэ-гъэ республи-кэ программэр гъэцкIагъэ хьуным пае икыгъэ илээсым Къэралыгъо автоинспекцием икылыкыу техникэкIэ зэты-рагъэпсыхьанэу ыкли профи-лактикэ Iофтхьабзэхэм апэ-Iуагъэхьанэу сомэ миллиони 6,5-рэ фатIупшыгъ. «Форд-фо-кус» зыфилорэ патруль авто-мобилыкIэу 6 афашъыгъ. Коммисием ыналэ зытыригъэ-тыхэрэм ашыщ гъогухэм язы-тет, ахэм атет тамыгъэхэр, нэ-мыкIэхэри. АР-м ГИБДД-мкIэ и ГъэорышIанIэ профилакти-ческэ Iофтхьабзэхэр, цыф зэ-хахьэхэр зэхещэх. Ау пчъагъэ-хэм нафэ кызэрэтфашIырэм-кIэ, шIуагъэм ылъэныкъокIэ зэхъоклыныгъэхэу кьатырэр.

Джаш фэдэу тиадыгъ кIалэ-хэр бэу гъогум зэрэтеклау-дэхэрэм игумэкыгъо Адыгэ Хасэм мызэу-мытIоу кы-цайэгъыгъ. Илээсым кыкIочл адыгэ ныбжыкълэ 70-рэ фэдиз авариехэм ахэклодагъэу кьа-лытагъ. Зигугъу кьэтшIырэ

фэхьу-гъ. Ар зэрэпредприни-мателым имызакъоу, лъэпкь Iофыгъомэ агъэгумэкIэу илээс пчъагъэ хьу-гъэ Адыгэ Хасэм исполком зыхэтэр.

Ахэм ямызакъоу, Адамэ Адыгейм автоспортымкIэ и Федерацие итхьамат. Авто-спортым чIыпIэ гъэнэфагъэ, машинзэфэнымкIэ кIэлэцIы-кIу еджапIэхэр зэхэщэгъэнхэм, нэмыкIэхэми джырэ уахьтэ ар ауж ит. Бэгъушъэ Адамэ спор-тымкIэ мастер хьуным икан-дидатыцIэ ригъэкъу-гъ. Маши-ни, команди илэхэу авторал-лимкIэ Урысыем изэнэкъо-кьухэм ар ахэлажэ.

Ащ зэрипорэмкIэ, ныбжы-кIэхэр зыгъасэхэу, ягушъхъэ-байныгъэ кьэзылэгъэу, япсау-ныгъэ зыпсыхьэрэ лъэныкъо-хэм спортыр зэу ашыщ. Агу римыхьэу пIон плъэкIыштэп. Арышъ, ащ укыпкырыкIы-зэ, шIэныгъэхэр ябгъэгъотын-хэ фае.

Гъогухэм къатехъухьэрэ авариехэм япчъагъэ нахь макIэ шIыгъэнымкIэ REPUB-ЛИКЭМ шызэрэхьэрэ Iофтхьаб-зэхэм картинг еджапIэхэр акIыгъунхэ фаеу Бэгъушъэм елытэ. Ащ лъапсэу иIэр цы-фыр ицIыкIугъом кышыгъэ-жыгъэу машинэ зэфэным фебгъэджэныр ары. Ащ фэдэ шIыкIэр джырэ уахьтэ Уры-сыем ирегионыбэмэ ащагъэ-фэдэ ыкли шIуагъэ кытэу агъ-у-нэфы. Совет хабзэм илэхьан

гъэнэу шыт. Тикъэралыгъо-кIэ гъогум кытэхъухьэрэ тхьа-мыклагъохэм зыпсэ ашы-зыгъэтIылыхьэрэм япчъагъэ нахьыбэ тыди шыIэп. Гушы-Iэм пае, Париж пштэмэ, илэ-сым нэбгырищ-плIы хьу-гъэ-шIагъэхэм ахэкIуадэрэр, Москва мини 10-м ехъу. Цыфышъхъэ пчъагъэу шып-сээрэм елытыгъэу Адыге-ир ахэмэ зыбгъапшIэ, тлэгъурэр гуклодыгъу.

— СинэIуасэу Владимир Гальцовыр титренировкэхэм ахэзгъэлэжъэнэу кьэсщэ-гъагъ,— кьелуатэ Бэгъушъэ Адам. — Ащ 1986-рэ илээ-сым Париж-Даккар апэрэу теклоныгъэр кышыдыхы-гъагъ, Михаил Горбачевым ордени кьыритыгъагъ. Галь-цовыр зыдэс кьалэу Ижевскэ автолегие шызэхашагъ. Кьа-лэм гупчэ шыряIэу, фаер тхьамэфитIу шIэ кьэс яунэе машинэхэм арысхэу кьекIуа-лэхэщэ шыцагъасэ. Анахьэу бзылфыгъэхэр, рулым кIэ-рысхэм япчъагъэ джы бэ хьу-гъэ, кьэкIох. Пластмас-сым хэшIыкIыгъэ пкыгъо-хэр агъэуцухэщэ, шызэнэкъо-кьух. Машинэ зэфэным илэ-пIэсэныгъэ зыщыхагъэхэ-рэ еджапIэ яI. Авариехэр кьэ-мыгъэхьу-гъэнхэм, шынэгъон-чъэным цыфхэр фырагъа-джэх. Джаш фэдэ тэри Ады-геймкIэ тищыкIагъэу сэлъы-тэ. Сыда пIомэ тикIалэхэр цыф псынклэх, лъэш зэфэныр, гъогум шызэнэкъокьунхэр якIас. Ны-тыхэм шIухьаф-тын афашIызэ, кьафашъфы-рэ машинэхэм фыкIэ тэрэз амышIэу ныбжыкълэхэр арэ-тIысхьэх. Джы автомобилэу шыIэхэр псынклэх, «уателун-кIэ» кьодыемэ «мэбыых».

«Зэрэбыыхэрэм» кIэхэу фэхьурэр шысэхэмкIэ нэры-лэгъу кьэтшIыгъ. Ащ имы-закъоу рулым кIэрысыбэм гулытэ чан зэрахэмылтым тхьа-мыклагъохэр кыхэкIых. Шъхьадж ышъхъэ егупшысэ-жъэу, гъогуркIоным хэла-жъэхэрэм лытэныгъэ зэфэ-шIыжыкымэ, шыIэныгъэу кы-зэтенэщтыр нахьыб.

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм и Законэу «Социальнэ лъэныкъомкIэ Адыгэ Республикэм икъэралыгъо полномочиехэр чIыпIэ зыгъэло-рышIэжьинымкIэ органхэм афэгъээзэгъэнхэм ехыла-гъ» зыфиIорэм зэхъоклыныгъэхэр фэшIыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2010-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 22-м ыштагъ

А 1-рэ статья. Адыгэ Республикэм и Законэу «Социальнэ лъэныкъомкIэ Адыгэ Республикэм икъэралыгъо полномочиехэр чIыпIэ зыгъэло-рышIэжьинымкIэ органхэм афэгъээзэгъэнхэм ехыла-гъ» зыфиIорэм зэхъоклыныгъэхэр фэшIыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу «Социальнэ лъэныкъомкIэ Адыгэ Республикэм икъэралыгъо полномочиехэр чIыпIэ зыгъэло-рышIэжьинымкIэ органхэм афэгъээзэгъэнхэм ехыла-гъ» зыфиIорэм (Адыгэ Республикэм и законодательствэ зэхъугъо-гъэхэр, 2007, N 1; 2008, N 11; 2009, N 6) игуадзэ ия II-рэ раздел ия 4-рэ Iахъ мыщ фэдэ зэхъоклыныгъэхэр фэшIыгъэнхэм:

1) яплIэнэрэ абзакым гушыIэхэу «чIыпIэ зыгъэло-рышIэжьинымкIэ органхэм Адыгэ Республикэм афэгъээзэгъэнхэм ехыла-гъ» зыфиIорэр хэгъэкIыжьи-гъэнхэм;

2) ятфэнэрэ абзакым гушыIэхэу «чIыпIэ зыгъэло-рышIэжьинымкIэ органхэм Адыгэ Республикэм афэгъээзэгъэнхэм ехыла-гъ» зыфиIорэр хэгъэкIыжьи-гъэнхэм.

Я 2-рэ статья. Мы Законом кIуачIэ иIэ зы-хьурэр

Официальнэу кызыхаутырэ мафэм щегъэжыгъэу мы Законом кIуачIэ иIэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Президентэу
ТХЪАКIУЩЫНЭ Аслъан

к. Мыекъуапэ,
тыгъэгъазэм и 28-рэ, 2010-рэ илъэс
N 412

Адыгэ Республикэм икъэралыгъо мылкъу
щыц чIыгу Iахъхэмрэ къэралыгъо
мылкъоу зыхахъэхэрэмкIэ
зэхъмыушъхьафыкIыгъэ чIыгу Iахъхэмрэ
ыпкIэ хэмылэу яунаеу Адыгэ Республикэм
икъэлэ шъхьалэу Мыекъуапэ
кызырашаратырэ ШыкIэм игуадз

В Комитет Республики Адыгея по имуществен-
ным отношениям от _____

(фамилия, имя, отчество гражданина)

«_____» _____ года рождения
паспорт серия _____ N _____
выдан _____
(кем)

«_____» _____
(когда)

проживающего по адресу: _____

контактный телефон: _____

заявление

Прошу предоставить мне земельный участок в аренду для строительства индивидуального жилого дома и последующего бесплатного приобретения в собственность земельного участка после завершения строительства жилого дома, ввода его в эксплуатацию и государственной регистрации права собственности на него на территории _____

в соответствии с Законом Республики Адыгея «О случаях бесплатного предоставления в собственность земельных участков, находящихся в государственной или муниципальной собственности».

Являюсь _____

что подтверждается документами:

- _____
- _____
- _____
- _____

«_____» _____ 20____г.

_____ (подпись)

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм и Законэу «ЧIыпIэ зыгъэло-рышIэжьиным ехыла-гъ» зыфиIорэм зэхъоклыныгъэхэр фэшIыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2010-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 22-м ыштагъ

А 1-рэ статья. Адыгэ Республикэм и Законэу «ЧIыпIэ зыгъэло-рышIэжьиным ехыла-гъ» зыфиIорэм зэхъоклыныгъэхэр фэшIыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу «ЧIыпIэ зыгъэло-рышIэжьиным ехыла-гъ» зыфиIорэм (Адыгэ Республикэм и законодательствэ зэхъугъо-гъэхэр, 2005, N 3, 7; 2006, N 7; 2007, N 3, 7; 2008, N 4; 2009, N 4; 2010, N 2, 5, 8, 12) мыщ фэдэ зэхъоклыныгъэхэр фэшIыгъэнхэм:

1) а 1-рэ статья ия 1-рэ Iахъ ия 13-рэ пункт гушы-Iэхэу «ыкIи чIыпIэ мэхъанэ зилэ Iофыгъохэм язэшIо-хынкIэ полномочиехэр зилэхэр» зыфиIорэр хэгъэ-хьогъэнхэм;

2) я 15-рэ статья ия 1-рэ Iахъ:

а) ия 5-рэ пункт гушыIэхэу «коммунальнэ комплексм иорганizationsхэм кыдагъэкIырэ товархэм ыкIи агъэцэкIэрэ фэIо-фашIэхэм ятарифхэр (коммунальнэ комплексм иорганizationsхэм электроэнергияер ыкIи (е) фабэр защыIэкIагъэхэрэ лъэныкъом тель-тэгъэ фэIо-фашIэхэр зыгъэцэкIэхэрэм, товархэр кыдэзыгъэкIыхэрэм ятовархэмрэ яфэIо-фашIэхэрэм

ятарифхэр ахэмытхэу)» зыфиIорэр хэгъэкIыжьи-гъэнхэм;

б) я 51-рэ пункткIэр хэгъэхьогъэнхэм ыкIи ар мыщ тетэу къэтыгъэнхэм:

«51) фабэр алэкIэгъэхьэгъэнымкIэ полномочиехэр Федеральнэ законэу «Фабэм иIэкIэгъэхьан ехыла-гъ» зыфиIорэм кышщыдэлъытагъэхэр»;

3) я 32-рэ статья ия 22-рэ Iахъыр хэгъэхьогъэнхэм ыкIи ар мыщ тетэу къэтыгъэнхэм:

«22. Муниципальнэ районьмрэ муниципальнэ районьм иадминистративнэ гупчэу щыт псэупIэмрэ яуставхэм къащыдалъытэн алъэкIышт муниципальнэ районьм ичIыпIэ администрациеу зигугъу къэтшыгъэ псэупIэм ичIыпIэ администрации иполномочиехэр зыгъэцэкIэщтыр зэхашэнхэм. Ащ фэдэу зыхьукIэ, муниципальнэ районьм иадминистративнэ гупчэу щыт псэупIэм чIыпIэ администрации щы-зэхашэрэп.»;

4) я 35-рэ статья ия 81-рэ Iахъыр хэгъэхьогъэнхэм ыкIи ар мыщ тетэу къэтыгъэнхэм:

«81. Мы Законом ия 32-рэ статья ия 22-рэ Iахъ кышщыдэлъытэгъэ лъэхъанхэм комисиeу зэнэкъо-

къум фэгъээзэгъэщтыр муниципальнэ районьм щы-зэхашэ зыхьукIэ, зигугъу къэтшыгъэ комисиeм хэ-тыштхэм азыщанэр муниципальнэ районьм илIыкIо орган егъэнафэ, азыщанэр — муниципальнэ районьм иадминистративнэ гупчэу щыт псэупIэм илIыкIо орган, адрэ азыщанэр — Адыгэ Республикэм и Президент кызырахылъхьагъэм тетэу Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм егъэнафэ.».

Я 2-рэ статья. Мы Законом кIуачIэ иIэ зы-хьурэр

1. Официальнэу кызыхаутырэ мафэм щегъэжыгъэу мы Законом (а 1-рэ статья ия 3-рэ, ия 4-рэ пунктхэр ахэмытхэу) кIуачIэ иIэ мэхъу.

2. Мы Законом ия 1-рэ статья ия 3-рэ, ия 4-рэ пунктхэм 2011-рэ илъэсым щылэ мазэм и 1-м щегъэ-жыгъэу кIуачIэ яIэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Президентэу
ТХЪАКIУЩЫНЭ Аслъан

к. Мыекъуапэ,
тыгъэгъазэм и 28-рэ, 2010-рэ илъэс
N 409

Адыгэ Республикэм IофшIэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкIэ и Министерствэ иунашъу

Заохэм яветеранхэу, Афганистан щыкIогъэ заохэм ахэфыкьухьагъэхэу
Адыгэ Республикэм щыпсэхэрэм унэ ращэфынэу Адыгэ Республикэм
иреспубликэ бюджет кыхэкIырэ социальнэ ахъщэ Iэпылэгъу
зэралэкIагъэхэрэ шыкIэм ехыла-гъ

Гухэлъ гъэнэфагъэм тегъэпсыхьэгъэ программэу «Адыгэ Республикэм щыпсэхэрэм патриотическэ Iуныгъэ тэрэз ягъэгъотыгъэным ехыла-гъ» зыфиIоу 2011 — 2015-рэ илъэсхэм ателъытагъэм ия 6-рэ раздел гъэцэкIэгъэным тегъэпсыхьагъэу унашъо сэшIы:

1. Заохэм яветеранхэу, Афганистан щыкIогъэ заохэм ахэфыкьухьагъэхэу Адыгэ Республикэм щыпсэхэрэм унэ ращэфынэу Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет кыхэкIырэ социальнэ ахъщэ Iэпылэгъу зэралэкIагъэхэрэ ШыкIэр ухэсыгъэнхэм.

2. Официальнэу кызыхаутырэ нэуж мэфишIэ

зытешIэкIэ мы унашъом кIуачIэ иIэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм IофшIэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкIэ иминистрэу Наталья
ШИРОВА

к. Мыекъуапэ,
мэлылфэгъум и 4, 2011-рэ илъэс
N 69

КИМЭ кытфыщинагъэр ныбжыкIэмэ агъэжъынчы

Адыгэ лъэпкэ искусствэм хэъоныгъэ ин фэзышыгъэ музыкант цIэрылоу, оредусэу Лъэцэрыкыо Кимэ фэгъэхыгъэ я 2-рэ фестиваль-зэнэкьокъур Мыекьуапэ шыкIуагъ. Юрий пэцэныгъэ дызыхыгъэр Андрей Полун, АР-м культурэмкIэ и Министерствэ иотдел ипашэу, Адыгеим культурэмкIэ изаслуженнэ ИофшIэу, зэнэкьокъум изэхэщкIо куп итхьаматэу Шэуджэн Бэлэ зэлукIэм кытегушIэнэу телъэлугъ.

— Фестиваль-зэнэкьокъум имэ-хьанэ зыкIэты. АР-м ия 20-рэ илээс фэгъэхыгъэу зэхэтшагъ, — кьелуатэ Шэуджэн Бэлэ. — Адыгэ Республикэм культурэмкIэ и Министерствэ, культурэмрэ искусствэмрэкIэ АР-м иеджапIэмэ методикэмкIэ якабинет, АР-м искусствэмкIэ иколледжэу Тхьабысымэ Умарэ ыцIэ зыхьырэ зэнэкьокъур зэхашагъ.

— Лъэцэрыкыо Кимэ итворчествэ ехьыллагъэу фестиваль-зэнэкьокъур зэхэщыцIэным сыда егъэжапIэ фэху-гъэр?

— Илээсиц фэдицIэ узэкIэбжымэ, Лъэцэрыкыо Кимэ кытилогъагъэр сщыгъупшэрэп. Ащ фэдэ фестиваль-зэнэкьокъу зэхэтшэнэу, Кими ащ хэлэжъэзэ ипшынэ шигъэжъынчы зэрэшIоигъом тыщиэгъэозэгъагъ. Юрий пашэ фэтшынэу тэри мурад тилагъ. Апэрэ фестиваль-зэнэкьокъур 2009-рэ илээсым Мыекьуапэ шыкIуагъ.

— ЗэлэашIэрэ музыкантым фэгъэхыгъэ зэнэкьокъум хэлэжъэрэ ныбжыкIэмэ кытегушIэба.

— Илээси 10 — 20 зыныбжхэр зэнэкьокъух, искусствэмкIэ клэлэцIыкIу еджапIэхэм, республикэ колледжым ахэр ащеджэх. Фольклорым кыхыхыгъэ мэкъа-

мэхэмрэ еджапIэхэм ащызэрагъа-шIэрэ музыкэмрэ пшынэмкIэ кьегъэлогъэнхэм фестивалыр фэгъэхыгъагъ.

— КIэлэеджэкIо 26-рэ зэнэкьокъум хэлэжъагъ. Пчъагъэм шъуегъэраза?

— Республикэм иеджапIэмэ ащызыгъэсэрэ кIалэхэмрэ пшъа-

шъэхэмрэ тядэлугъ. Пшынаомэ ялэпIэсэныгъэ хэпшыкIэу зэрэхагъахорэм тегъэгушIо. «Мастер-класс» зыфиорэ зэхыхьэхэр, семинархэр афызэхэтшэцIых. КIэлэеджэкIомэ япчъагъэ нахьыбэ тшIын тлэкIышт. Анахьэу кыххэдгъэщырэр шэлхъэ хэхыгъэм дитэу лъэпкэ музыкэр пшынэмкIэ кызэрэрагъагорэр ары. КьэкIошт фестивалым ткъош республикэхэм, Краснодар краим яныбжы-

кIэхэр кьедгъэблэгъэцIых, фестивалым зедгъэушъомбгъушт.

— Дунэе фестиваль-зэнэкьокъоу цэрэтба.

— Ащи тегупшысэшт. ИкIыб хэгъэгухэм тилъэпкэгъэу ныбжыкIэхэр кьарыкIынхэу ташэгугъы. КIэлэегъаджэхэу тиныбжыкIэхэр фестивалым фэзыгъэхьазыргъэмэ гъэзетымкIэ «тхьашъуегъэпсэу» яслэжы сшIоигъу.

— Лъэцэрыкыо Кимэ зэригъэфэгъэ мэкъамэхэр, музыкэу ыусыгъэр ары фестиваль-зэнэкьокъум цызэхэтыгъэр.

— КультурэмкIэ Министерствэм унашъоу шытшыгъэм кышцIо АР-м, тилъэпкэ якультурэ зыкьегъэIэтыгъэным чанэу хэлэжъагъэмэ ятворчествэ лъыгъэкIотэгъэным тапэки тызэрэпылыштыр. Лъэцэрыкыо Кимэ фэгъэхыгъэ фестивалэу зэхэтшагъэм кышыхьэдгъэщыгъ музыкантым иснаушыгъэ, шлушлагъэу кыгъэнагъэр, тапэки лъэпкэ искусствэм тызэрэдэлэжъэцIыштыр.

— Апэрэ чIыплэхэр кьыдз-

зыхыгъэхэр гъэзетеджэмэ зэрагъашIэ ашIоигъу.

— Аныбжэ елытыгъэу зэнэкьокъуэгъэх. Агъырджэнэкъо Ибрахымэ, Ешыгоо Аскэр, Шумэн Бисланэ, Ацумыжэ Русланэ, Шэуджэн Абрек, Лыхьурэе Ахьмэд, Мышъэ Азэма, нэмыкIхэми хагъэунафыкIырэ чIыплэхэр кыдаыхыгъэх.

— Шлухьафтын гъэшIэ-гъонхэр афэшъушыгъэх.

— Фестивалым хэлэжъагъэ пэпчэ Лъэцэрыкыо Кимэ имузыкэ зытетхэгъэ дискур еттыгъ. Дискхэм якыдэгъэкIынкIэ Барцо Руслан Иофшхо ыгъэцэкIагъ. Лъэцэрыкыо Кимэ ишъхьэгъусэу Зурэ шлухьафтын хэхыгъэхэр клэлэеджэкIомэ афишыгъэх. ИофшIапIэу «Нанэм» ипашэу Нэгъуцу Аслан пхьэкIычхэр пшынэо Iэпэласэмэ аритыгъ.

Фестиваль-зэнэкьокъум тигъэ-шыгъэ гупшысэмэ яхьылIэгъэ тхыгъэхэр «Адыгэ макъэм» кыхиуыштых.

Сурэтхэр фестиваль-зэнэкьокъум цытырахыгъэх.

ТЕАТРЭМРЭ ЛЪЭХЪАНЫМРЭ

Дахэу кьапэгъокIыгъэх

Натхьо Къадыр ипсэсэ техыгъэ спектаклэу ТхьакIумэщэ Налбий ыгъэуцугъэр тиартистхэм кы-зэрагъэлъэгъуагъэм кытегушIагъэх театроведэу Шъхьэлэхэу Светланэ, Лъэпкэ театрем иди-

ректорэу Зыхьэ Мэлайчэт, артист цIэрылоу КIыкI Юрэ. Мамый Ереджыбэ ипсэсэ техыгъэ спектаклэу «Псэлъыхьохэр» режиссерэу КIурашынэ Аскэрбий ыгъэуцугъ.

ФУТБОЛ

«Жемчужина» — «Зэкъошныгъ»

ТелефонкIэ кьатыгъ. «Жемчужина» Шъачэ — «Зэкъошныгъ» Мыекьуапэ — 4:3. Мэлылфэгүм и 12-м Шъачэ цыздешлагъэх. Къэлапчэм Iэгуаор дзыдзагъэхэр: Джиоев — тIогъогогъо, Лучин — зэ, «Зэкъошныгъ».

Урысым футболымкIэ изэнэкьокъоу апэрэ купым шыкIорэм «Жемчужинэр» щешIэ. «Зэкъошныгъэр» ятIонэрэ купым хэтэу илээс зэнэкьокъум зыфэгъэхьазыры. Командэхэм ныбджэгъу зэлукIэгъоу ялагъэр зэрэ-кIуагъэм кытегушIэнэу «Зэкъошныгъэм» итренер шъхьалэу Кобл Анзор телъэлугъ.

— Сыхьатыр 22-рэ хьугъэми, футболистхэм загъэпсэфырэп. ЕшIэгъоу «Жемчужинэм» дытилагъэр зэрэ-кIуагъэм, футболистхэм ялэпIэсэныгъэ зэрэхагъэхьащыт, нэмыкIхэм татегушIэ.

— Анзор, «Жемчужинэм» шъуэрэдешлагъэм шъуигъэрэзагъа?

— Хьау. Тикомандэ кыхэхьанэу фэе футболистхэр гупчэм, нэмыкI чIыплэмэ ащедгъэшлагъэх, ау ухьа-зырыныгъэу кьагъэлъэгъуагъэм тигъэрэзагъэп. С. Джиоевым гъого-

гъуитIо къэлапчэм Iэгуаор зэрэ-дзагъэм дакIоу, тIогъогогъо къэлэпчэпкым, зэ къэлэпчэбгыкъум Iэгуаор тыригъэфагъ.

— «Зэкъошныгъэм» щешIэцхэ футболистхэр кы-хэпхынхэу игъо уифагъа?

— Анахьэу тызышыгъыхьэхэрэ тинэпшIэгъу итых. Футболисти 2 — 3 джыри тшIэ тшIоигъу.

— Адыгэ Республикэм ифутбол командэ мыгъэ бэкIэ тышыгъын тлэкIышIа?

— Зыдгъэхьазырыным пае уахтэу кытфэнагъэр макIэми, тыгудгъэкIодырэп. Футбол дахэ ешIапIэм кышыхьэдгъэлъэгъоным, спортыр зикIасэхэр дгъэгъушIонхэм тыпылышIт.

— Мэлылфэгүм и 17-м «Зэкъошныгъэр» тикъалэ шылулэцIыт Таганрог икомандэ. ТекIоныгъэкIэ илээс ешIэгъур ежъугъэжъэнэу шъуфэтэлэ.

— Тхьауегъэпсэу.

Зэхэзышагъэхэр: Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэр, иминистрэхэм я Кабинет

КъыдзыгъэкIырэр: Адыгэ Республикэм лъэпкэ ИофхэмкIэ, ИкIыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкэгъэгъухэм адырIэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи кьэбар жъугъэм иамалхэмкIэ и Комитет
Адресыр: ур.Крестьянскэр, 236

Редактор
шъхьалэр

ДЭРБЭ
ТИМУР

Редакциер
зыхьыгъэр:
385000,
кь. Мыекьуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,
редактор шъхьалэм
иапэрэ
гуадзэр:
52-49-44,
редактор гуадзэр-
пшъэдэкIыжэ зы-
кыырэ секретары: 52-
16-77.

E-mail:
adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхьаты-
гъэр:

Урысые Федерацием
хэутын ИофхэмкIэ,
телерадиокъэтын-
хэмкIэ ыкIи зэлы-
IэсыкIэ амалхэмкIэ
и Министерствэ
и Темыр-Кавказ
чIыплэ гъэлары-
шIапIэ, зэраушыха-
тыгъэ номерыр
ПИ №10-3892

Гъэзетым кыхиуы-
хэрэм мышпы-
кьагъэу кьахафэ-
хэрэмкIэ кьэзытхыгъ-
эхэм пшъэдэкIыжэ
ахы. Къатхэхэрэмрэ
гъэзе-

тым шылажъэхэр-
рэмрэ яеплкъыкIэ
зэтемыфэн ылъэ-
кIышт. Гъэзет-
еджэхэм кыт-
фагъэхьырэ тхы-
гъэхэр зэхэтфы-
хэрэп ыкIи кьэ-
зытхыгъэхэм
аIэкIэдгъэхьа-
жыхэрэп.

Зыщыхауытэрэ

ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
кь. Мыекьуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Пчъагъэр

4280

Индексхэр

52161

52162

Зак. 1101

Хэутыным
узшыкIэтхэнэу щыт
уахьтэр
Сыхьатыр 18.00
ЗышыкIэтхэгъэхэ
уахьтэр
Сыхьатыр 18.00